

05 ŻURAWIA 4A

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04
21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24
00-503 W A R S Z A W A
TELEFAX: 29-40-89

BS/22/18/93

**EKONOMICZNA SAMOOCENA SPOŁECZEŃSTWA POLSKIEGO
U PROGU NOWEGO ROKU**

Komunikat z badań

Warszawa, luty 1993 r.

◆ Z odpowiedzi respondentów wynika, że dla zaspokojenia jedynie podstawowych potrzeb muszą mieć więcej pieniędzy, niż wykazują obliczenia Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych.

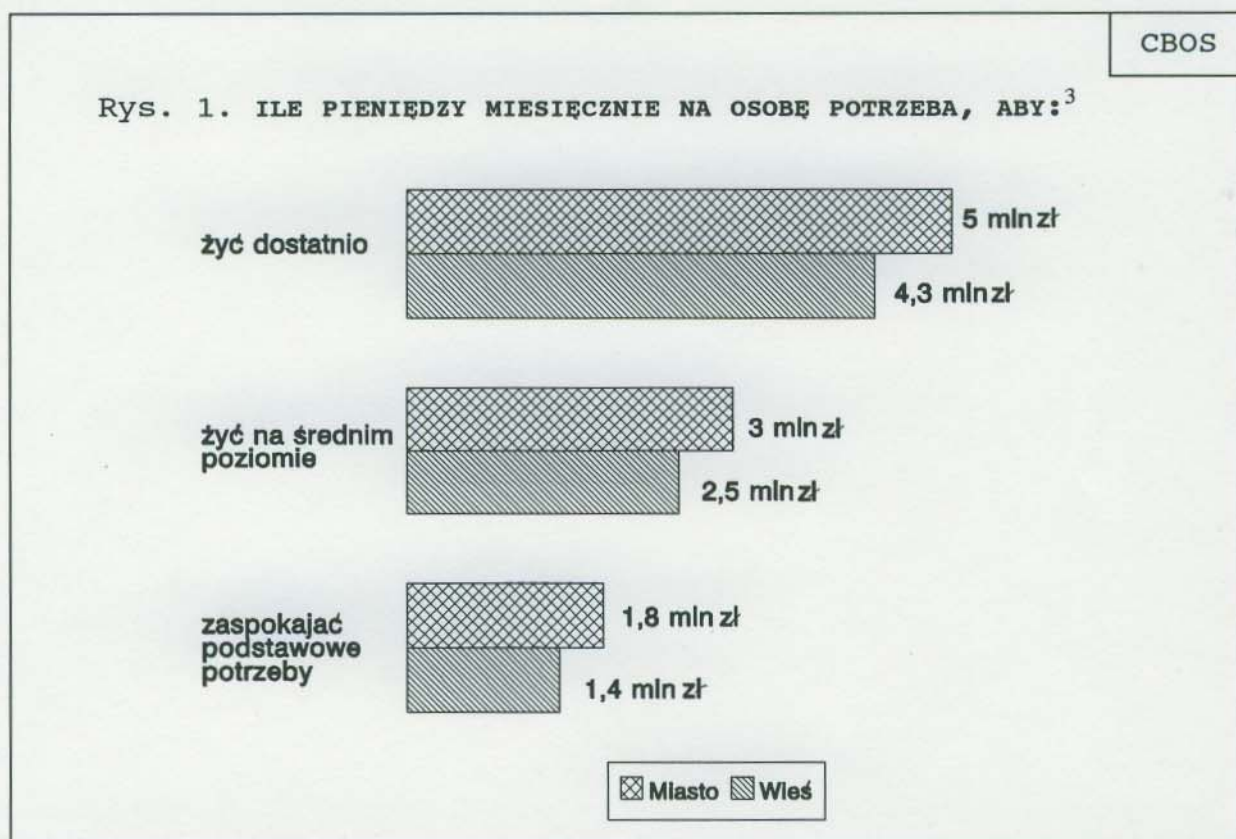
◆ Jedynie 5% Polaków twierdzi, że sytuacja materialna ich rodzin jest lepsza niż przeciętna w kraju, natomiast 1/4 społeczeństwa uważa, że żyje na granicy ubóstwa lub wręcz ubogo.

◆ W opinii 3/4 respondentów w ciągu ostatnich pięciu lat obniżył się standard ich życia.

◆ Co piąty Polak musi pożyczać pieniądze na zakup żywności, a co dziesiąty na uregulowanie opłat mieszkaniowych.

Z obliczeń przeprowadzonych w Instytucie Pracy i Spraw Socjalnych wynika, że dla zaspokojenia jedynie podstawowych potrzeb przeciętna rodzina musiała wydać w ubiegłym roku 1 229 000 złotych miesięcznie na osobę, a samotnie żyjący emeryt 1 352 000 złotych¹.

Respondenci CBOS poproszeni o dokonanie podobnych oszacowań² wskazywali na sumy wyższe o kilkaset tysięcy złotych (rys. 1).

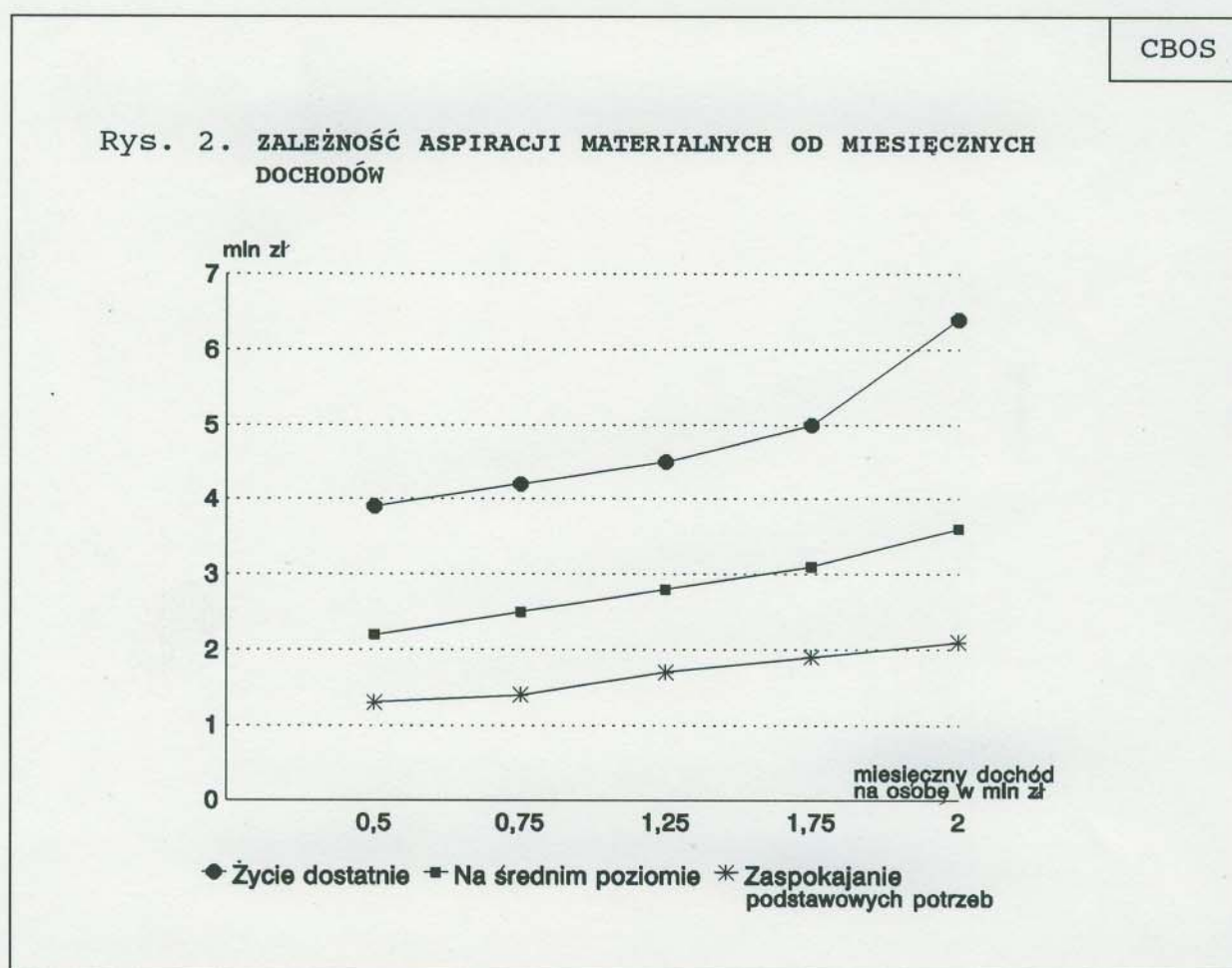
¹ Źródło: "Życie Warszawy" 27 stycznia 1993 r. (*Cicho o pomocy*. Rozmowa z Joanną Staręgą-Piasek, wiceministrem pracy i polityki socjalnej).

² Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (31) zrealizowano w dniach 15-17 stycznia 1993 r. na 1208-osobowej reprezentatywnej próbie losowej (ważonej) dorosłej ludności Polski.

³ Podane liczby są zbieżne z wynikami uzyskanymi przez DEMOSKOP, publikowanymi w "Życiu Warszawy" 22 stycznia 1993 r.

Sumy, które zapewniają zaspokojenie podstawowych potrzeb, to: dla mieszkańca miasta 1,8 mln złotych miesięcznie, a dla mieszkańca wsi 1,4 mln złotych. Aby żyć dostatnio, w mieście potrzeba około 5 mln złotych miesięcznie, a na wsi - kilkaset tysięcy złotych mniej.

Ilość pieniędzy potrzebna, aby żyć dostatnio, na średnim poziomie lub zaspokajając jedynie podstawowe potrzeby, zmienia się zależnie od dochodu respondenta. Generalnie im wyższy dochód, tym wyższe aspiracje materialne (rys. 2).

Na zróżnicowanie aspiracji materialnych wpływa także przynależność społeczno-zawodowa (tab. 1).

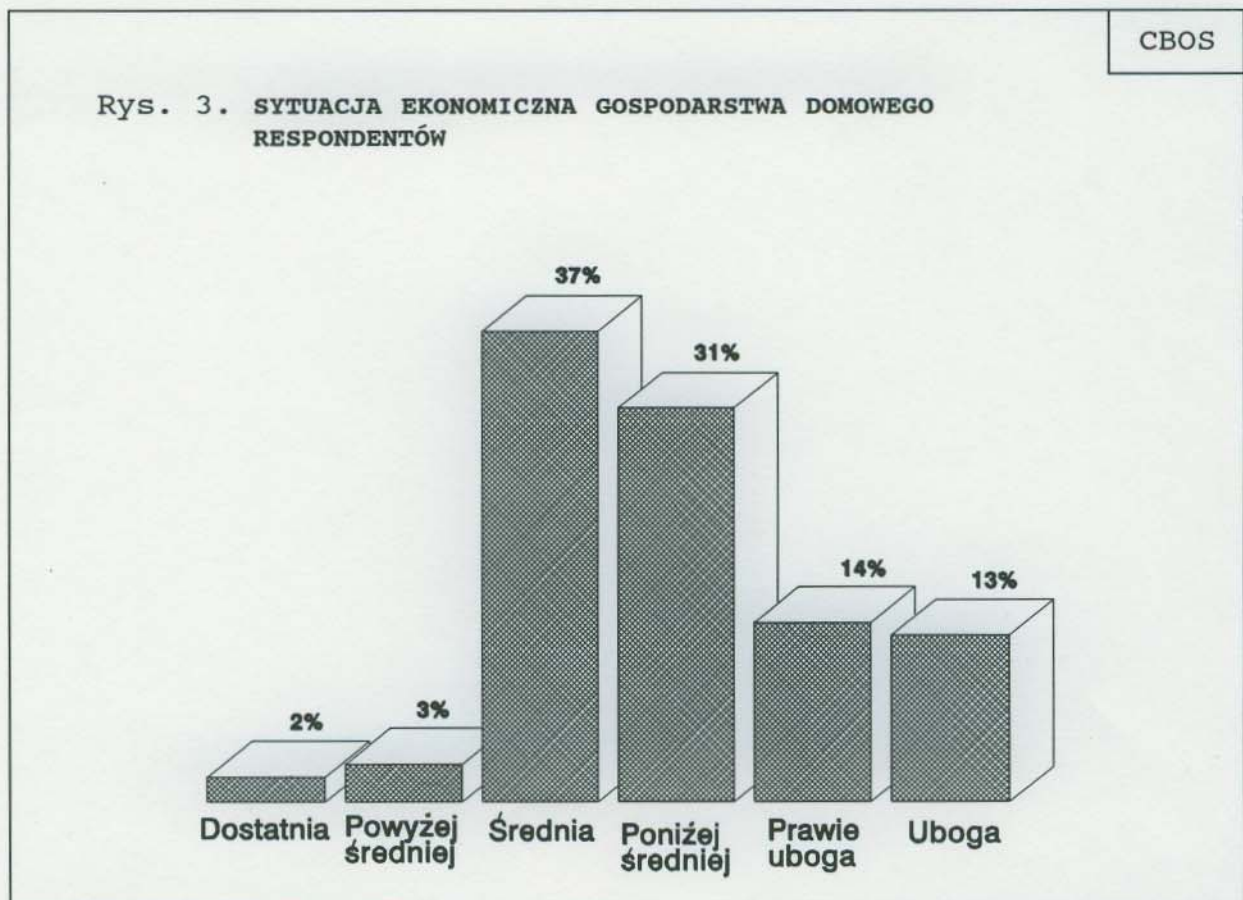
Tabela 1

Kategoria społeczno-zawodowa	Miesięczny dochód (w mln zł) na osobę w rodzinie potrzebny, aby:		
	żyć dostatnio	żyć na średnim poziomie	zaspokajać jedynie podstawowe potrzeby
Pracujący			
- kadra kierownicza, inteligencja	5,7	3,3	2,0
- pracownicy umysłowi niższego szczebla	5,4	3,0	1,8
- pracownicy fizyczno-umysłowi	4,8	2,8	1,8
- robotnicy wykwalifikowani	5,4	2,9	1,7
- robotnicy niewykwalifikowani	4,2	2,7	1,5
- rolnicy	4,4	2,4	1,3
- prywatni przedsiębiorcy	6,9	3,7	2,1
Bierni zawodowo			
- renciści i emeryci	4,2	2,7	1,7
- bezrobotni	4,6	3,0	1,6

Przedstawione wyniki świadczą, że na poziom aspiracji materialnych respondentów większy wpływ wywiera przynależność społeczno-zawodowa niż miejsce zamieszkania (wieś-miasto) i rzeczywisty dochód.

Zapytani o sytuację ekonomiczną własnych gospodarstw domowych respondenci w większości odpowiadali, że żyją poniżej średniego poziomu (poniżej średniej, prawie ubogo lub ubogo). Poczucie, że ich sytuacja materialna balansuje na granicy ubóstwa ma 14% badanych, a 13% określa ją jako wręcz uboga.

Tylko 5% respondentów uważa się za ludzi żyjących powyżej średniego poziomu lub dostatnio (rys. 3).

Ocena sytuacji materialnej własnych gospodarstw kształtuje się odmiennie w poszczególnych grupach społeczno-zawodowych (tab. 2).

Tabela 2

w procentach

Kategoria społeczno-zawodowa	Sytuacja ekonomiczna gospodarstwa domowego						
	dostatnia	powyżej średniej	średnia	poniżej średniej	prawie uboga	uboga	trudno powiedzieć
Pracujący							
- kadra kierownicza, inteligencja	1	17	48	27	6	2	0
- pracownicy umysłowi niższego szczebla	2	6	53	28	9	3	0
- pracownicy fizyczno-umysłowi	2	1	40	26	16	10	5
- robotnicy wykwalifikowani	1	1	29	42	15	12	0
- robotnicy niewykwalifikowani	0	1	25	43	16	13	3
- rolnicy	3	2	20	35	18	20	1
- prywatni przedsiębiorcy	7	2	59	8	18	7	0
<hr/>							
Bierni zawodowo							
- renciści i emeryci	1	1	39	29	13	14	1
- bezrobotni	1	3	33	34	14	16	0

Względnie wyżej niż pozostali oceniają sytuację ekonomiczną własnych gospodarstw domowych pracownicy umysłowi, zwłaszcza inteligencja i kadra kierownicza. Blisko 20% osób należących do tej kategorii uważa, że stopa życiowa ich rodzin jest wyższa od przeciętnej (5% spośród wszystkich respondentów). Jednocześnie tylko 6% z tej grupy badanych żyje - według własnej opinii - w ubóstwie bądź na granicy ubóstwa (w całej próbie 27%). Do osób o względnie wysokiej samoocenie ekonomicznej zaliczają się także prywatni przedsiębiorcy. Jednak respondenci należący do tej grupy częściej niż pracownicy umysłowi określają się jako ludzie prawie ubodzy lub ubodzy (odpowiednio 18% i 7%). Wynika to zapewne w dużej mierze z wysokiego poziomu ich aspiracji materialnych.

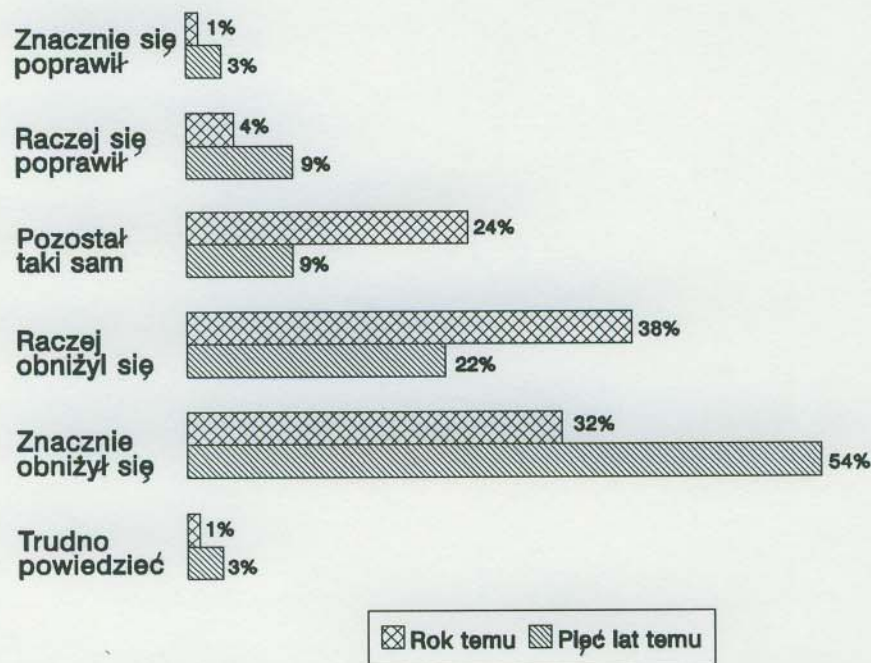
Robotnicy znacznie gorzej niż pracownicy umysłowi i prywatni przedsiębiorcy oceniają sytuację materialną własnych rodzin. Zwraca uwagę fakt, że prawie nikt z robotników wykwalifikowanych nie lokuje swojej rodziny na poziomie wyższym niż średni: 42% badanych z tej grupy uważa, że żyje poniżej przeciętnej, 15% - prawie ubogo, a 12% - ubogo. Bardzo podobnych odpowiedzi udzielili robotnicy niewykwalifikowani (zob. tabele aneksowe).

Jeszcze niżej oceniają sytuację ekonomiczną własnych gospodarstw domowych rolnicy. Blisko 40% spośród nich uważa się za ludzi żyjących na granicy ubóstwa bądź w ubóstwie.

Emeryci, renciści i bezrobotni oceniają swój obecny poziom życia podobnie jak pracownicy fizyczni.

Równie krytycznie wypadło porównanie przez respondentów obecnego standardu życia z sytuacją gospodarstw domowych pięć lat temu i sprzed roku. Obniżenie się poziomu życia w porównaniu z okresem sprzed roku odczuwa 70% badanych, a w porównaniu z okresem sprzed pięciu lat - trzy czwarte ankietowanych. Jednocześnie niewiele osób wskazuje na poprawę poziomu życia (rys. 4).

Rys. 4. PORÓWNANIE OBECNEGO STANDARDU ŻYCIA ZE STANDARDEM SPRZED ROKU I SPRZED PIĘCIU LAT

Ankietowani boleśnie odczuwają skutki przemian gospodarczych. Z porównania odpowiedzi wynika, że pogorszenie sytuacji materialnej rodzin w dużej mierze nastąpiło w ciągu ostatniego roku.

Poprawę własnej sytuacji ekonomicznej w stosunku do okresu sprzed pięciu lat odczuwają prywatni przedsiębiorcy i inteligencja (w obu grupach około 30% badanych). Natomiast w porównaniu z rokiem ubiegłym poprawę zanotowali prawie wyłącznie inteligenci (13%). Pozostałym grupom zawodowym wiedzie się gorzej niż rok temu czy pięć lat temu (zob. tabele aneksowe).

Na poziomie ogólnych ocen większość respondentów postrzega swój standard życia jako niski, w większości niższy od przeciętnego. Oceny takie są przynajmniej częściowo względne i subiektywne, dlatego odwołaliśmy się do kilku konkretnych i wymiernych aspektów sytuacji materialnej badanych osób.

Na pytanie o trudności w uiszczaniu opłat za mieszkanie, gaz lub elektryczność 1/3 respondentów przyznała, że w ciągu ostatniego roku miała takie trudności: 20% badanych miało je od czasu do czasu, a 11% - często. Nie występują większe różnice wśród grup społeczno-zawodowych (patrz tabele aneksowe). Także sytuacja emerytów, rencistów i bezrobotnych, jako grup o potencjalnie najniższym standardzie życia, nie odbiegała pod tym względem od sytuacji osób pracujących.

Drugorzędnym, ale w pewnych okolicznościach bardzo wymownym źródłem dochodu budżetów rodzinnych są pożyczki. Zaciągamy pożyczki na różne cele, także wówczas, kiedy brakuje nam środków na "życie" czy "podstawowe potrzeby". W tym właśnie sensie liczba dłużników może być wskaźnikiem poziomu życia całego społeczeństwa. W ciągu ostatnich dwóch miesięcy 43% respondentów pokrywało niedobory w swoich budżetach domowych korzystając z pożyczek. W większości przypadków pożyczone pieniądze zostały przeznaczone na żywność, opłaty mieszkaniowe, ubranie i koszty leczenia, czyli na tzw. podstawowe potrzeby: 20 osób na 100 pożyczka pieniądze na zakup żywności, 10 osób na 100 pożyczka je, aby uregulować opłaty za komorne, gaz i elektryczność.

W CIĄGU OSTATNICH DWÓCH MIESIĘCY POŻYCZAŁE(A)M PIENIĄDZE NA ZAKUP ŻYWNOCI:		CBOS
Robotnicy niewykwalifikowani	33%	
Bezrobotni	31%	
Pracownicy umysłowi niższego szczebla	25%	
Pracownicy fizyczno-umysłowi	23%	
Robotnicy wykwalifikowani	21%	
Emeryci i renciści	17%	
Kadra kierownicza, inteligencja	10%	
Prywatni przedsiębiorcy	7%	

Pieniądze na zakup żywności najczęściej pożyczają rodziny robotników niewykwalifikowanych (33%) oraz osób bezrobotnych (31%), najrzadziej natomiast - prywatni przedsiębiorcy i inteligencja. Zaciąganie pożyczek na ten cel jest związane przede wszystkim z wysokością dochodu rodziny. W porównywalnych grupach dochodu pracownicy umysłowi niższego szczebla i robotnicy charakteryzują się większą tendencją do pożyczania pieniędzy niż pozostałe grupy społeczno-zawodowe, w tym także emeryci i bezrobotni. Możemy zatem przypuszczać, że - oprócz względów finansowych - o zaciąganiu pożyczek na zakup żywności decyduje także specyficzna dla każdej z tych grup struktura wydatków w budżecie domowym, w tym wypadku ilość pieniędzy przeznaczana na żywność.

*

* *

Ogólna ocena sytuacji ekonomicznej własnych gospodarstw domowych jest niska. Ponad połowa respondentów uważa, że żyje poniżej średniego poziomu, w tym dość znaczna grupa na granicy ubóstwa i ubogo. Względnie wyżej niż pozostali oceniają sytuację materialną własnych gospodarstw domowych prywatni przedsiębiorcy i pracownicy umysłowi, zwłaszcza kadra kierownicza i inteligencja. Grupą najbardziej niezadowoloną ze standardu życia są rolnicy.

Blisko 1/3 respondentów ma problemy z opłaceniem rachunków za mieszkanie, gaz i prąd, a 1/5 badanych pożyczka pieniądze na zakup żywności. Zjawisko to najczęściej występuje w grupach robotników niewykwalifikowanych i osób bezrobotnych.

Poprawę sytuacji materialnej w porównaniu z okresem sprzed pięciu lat odczuwają prawie wyłącznie inteligenci i prywatni przedsiębiorcy, natomiast w porównaniu z sytuacją sprzed roku - tylko inteligenci.

ANEKS

Tabela 1. Jak scharakteryzował(a)by Pan(i) obecną sytuację ekonomiczną swojego gospodarstwa domowego?

(%)

	Dostatnia	Powyżej średniej	Średnia	Poniżej średniej	Prawie uboga	Uboga	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	3	37	30	14	13	1	1205
Płeć								
Mężczyźni	2	3	38	29	14	13	0	553
Kobiety	2	4	37	31	13	12	1	651
Wiek								
do 24 lat	2	6	47	25	9	12	0	145
25-34	1	3	41	32	13	10	0	220
35-44	2	5	36	29	16	10	2	267
45-54	2	3	27	38	11	18	0	176
55-64	2	2	34	33	14	13	0	218
65 lat i więcej	1	2	41	23	17	13	3	179
Miejsce zamieszkania								
Wieś	2	2	34	31	14	16	1	465
Miasto do 20 tys.	2	4	40	31	14	10	0	138
od 21 do 100 tys.	2	5	39	26	15	12	0	228
101-500 tys.	1	3	37	32	16	10	1	216
501 tys. i więcej mieszk.	2	7	45	30	7	7	3	158
Region								
Północny	1	4	37	28	15	15	1	143
Zachodni	1	2	39	30	13	14	0	129
Środkowozachodni	0	4	34	34	13	14	1	181
Środkowy	1	4	45	28	12	8	1	241
Wschodni	1	3	41	25	16	13	1	137
Południowo-wschodni	0	1	36	36	13	13	0	193
Południowo-zachodni	7	5	28	30	15	12	2	181
Wykształcenie								
Podstawowe	1	2	30	30	17	19	1	500
Zasadnicze zawodowe	2	2	34	35	14	12	1	300
Średnie	2	4	48	29	11	7	0	310
Wyższe	2	14	51	27	4	2	0	94
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	1	17	48	27	6	2	0	84
Prac. umysł. niż. szczebla	2	6	53	28	9	3	0	85
Pracownicy fiz. - umysł.	2	1	40	26	16	10	5	48
Robotnicy wykwalifikowani	1	1	29	42	15	12	0	115
Robotnicy niewykwalifik.	0	1	25	43	16	13	3	70
Rolnicy	3	2	20	35	18	20	1	102
Prywatni przedsiębiorcy	7	2	59	8	18	7	0	41
Bierni zawodowo								
Renciści i emeryci	1	1	39	29	13	14	1	415
Uczniowie i studenci	0	11	43	27	10	10	0	38
Bezrobotni	1	3	33	34	14	16	0	111
Gospodynie domowe i inni	3	6	37	21	16	16	0	92
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 500 tys. zł	1	0	14	31	22	31	1	125
500 tys. - 999 tys.	1	1	25	35	19	18	1	352
1000 tys. - 1499 tys.	1	1	40	36	12	9	2	321
1500 tys. - 1999 tys.	2	6	46	30	10	7	0	187
2000 tys. i powyżej	5	12	59	15	6	3	0	197
Ocena własnych war. mater.								
Złe	1	0	11	37	25	25	1	523
Średnie	1	1	57	32	5	3	1	531
Dobre	6	24	61	4	2	0	2	149
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	4	4	38	28	16	9	1	93
Raz w tygodniu	2	3	36	32	14	12	0	683
Kilka razy w roku	2	2	37	33	12	13	1	306
W ogóle nie uczestniczy	0	8	45	14	15	14	4	122
Ocena kier. rozwm. syt. w kraju								
Dobry kierunek	4	7	49	25	9	6	0	229
Zły kierunek	1	3	32	31	17	15	1	746
Trudno powiedzieć	2	3	42	32	9	11	1	230

Tabela 2. Czy obecny standard życia Pana(i) rodziny w porównaniu ze standardem rok temu:
(%)

	znacznie się obniżył	raczej obniżył się	pozostał taki sam	raczej poprawił się	zdecydowanie poprawił się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	38	24	4	1	1	1207
Płeć							
Mężczyźni	32	38	25	3	2	1	554
Kobiety	32	39	23	5	1	1	652
Wiek							
do 24 lat	25	34	31	5	1	4	145
25-34	27	40	28	4	0	1	221
35-44	34	37	20	7	1	1	267
45-54	38	35	23	2	2	0	176
55-64	36	39	20	3	2	0	218
65 lat i więcej	27	45	23	4	0	0	180
Miejsce zamieszkania							
Wieś	29	45	22	4	0	0	468
Miasto do 20 tys.	29	42	21	4	0	5	138
od 21 do 100 tys.	33	39	22	3	2	1	228
101-500 tys.	39	31	25	3	2	0	215
501 tys. i więcej mieszk.	31	26	33	8	0	2	158
Region							
Północny	39	32	26	2	0	0	142
Zachodni	35	33	26	4	1	2	129
Środkowozachodni	35	41	20	2	1	1	181
Środkowy	27	37	26	6	2	2	243
Wschodni	21	48	23	7	0	1	137
Południowo-wschodni	29	42	25	3	1	0	194
Południowo-zachodni	38	36	20	4	2	0	181
Wykształcenie							
Podstawowe	36	39	20	4	1	1	501
Zasadnicze zawodowe	30	44	21	4	1	0	301
Średnie	30	34	28	5	1	2	311
Wyższe	21	33	39	6	1	0	93
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	24	26	37	13	0	0	83
Prac. umysł. niż. szczebla	25	34	30	9	0	1	85
Pracownicy fiz.- umysł.	42	39	19	0	0	0	48
Robotnicy wykwalifikowani	34	42	21	1	2	0	115
Robotnicy niewykwalifik.	47	35	15	1	2	0	70
Rolnicy	26	47	23	4	0	1	102
Prywatni przedsiębiorcy	19	34	39	5	2	1	41
Bierni zawodowo							
Renciści i emeryci	33	41	22	3	1	0	417
Uczniowie i studenci	36	18	36	3	0	8	38
Bezrobotni	32	50	12	2	0	4	111
Gospodynie domowe i inni	29	29	32	11	0	0	92
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 500 tys. zł	47	47	6	0	1	0	125
500 tys. - 999 tys.	36	43	17	2	0	1	352
1000 tys. - 1499 tys.	33	38	23	4	1	0	323
1500 tys. - 1999 tys.	28	34	32	5	0	2	187
2000 tys. i powyżej	15	29	41	9	4	2	196
Ocena własnych war. mater.							
Złe	48	39	11	0	1	1	523
Średnie	22	43	30	4	0	1	534
Dobre	9	19	46	20	4	2	148
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	31	43	22	4	0	0	93
Raz w tygodniu	29	41	24	5	1	1	685
Kilka razy w roku	38	37	21	2	2	0	307
W ogóle nie uczestniczy	32	24	31	6	3	3	121
Ocena kier. rozw. syt. w kraju							
Dobry kierunek	24	29	35	11	0	1	229
Zły kierunek	37	42	17	1	1	1	748
Trudno powiedzieć	21	36	35	7	0	0	230

Tabela 3. Czy obecny standard życia Pana(i) rodziny w porównaniu ze standardem 5 lat temu:
(%)

	znacznie się obniżył	raczej obniżył się	pozostał taki sam	raczej poprawił się	zdecydowanie poprawił się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	54	22	9	9	3	3	1208
Płeć							
Mężczyźni	53	21	11	10	2	3	555
Kobiety	55	23	7	8	3	3	652
Wiek							
do 24 lat	40	20	13	12	5	10	145
25-34	50	23	10	12	1	5	221
35-44	55	21	10	8	3	3	268
45-54	60	25	3	7	4	0	176
55-64	64	19	8	5	2	2	218
65 lat i więcej	53	25	10	10	1	1	180
Miejsce zamieszkania							
Wieś	59	26	5	6	2	2	468
Miasto do 20 tys.	56	17	10	11	0	6	138
od 21 do 100 tys.	56	23	8	7	2	4	228
101-500 tys.	49	22	13	8	5	3	216
501 tys. i więcej mieszk.	42	15	15	17	6	5	158
Region							
Północny	62	12	7	11	3	5	143
Zachodni	54	24	9	8	3	1	129
Środkowozachodni	63	22	9	4	1	1	181
Środkowy	54	17	10	9	5	6	243
Wschodni	45	32	8	7	2	6	137
Południowo-wschodni	49	26	10	11	1	2	194
Południowo-zachodni	52	23	9	11	3	2	181
Wykształcenie							
Podstawowe	62	22	6	6	1	3	501
Zasadnicze zawodowe	54	23	10	6	2	4	301
Średnie	48	22	11	11	5	3	311
Wyższe	36	16	14	23	6	5	94
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	32	17	19	22	6	5	84
Prac. umysł. niż. szczebla	43	24	16	9	5	3	85
Pracownicy fiz.- umysł.	59	18	8	13	0	2	48
Robotnicy wykwalifikowani	58	19	8	7	0	8	115
Robotnicy niewykwalifik.	65	16	7	7	2	3	70
Rolnicy	67	25	2	1	2	2	102
Prywatni przedsiębiorcy	46	16	8	17	10	3	41
Bierni zawodowo							
Renciści i emeryci	57	25	7	7	2	2	417
Uczniowie i studenci	44	15	11	17	5	8	38
Bezrobotni	58	22	9	7	0	4	111
Gospodynie domowe i inni	44	24	11	11	6	4	92
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 500 tys. zł	77	15	3	2	1	2	125
500 tys. - 999 tys.	67	22	3	5	1	3	352
1000 tys. - 1499 tys.	52	26	10	6	3	3	323
1500 tys. - 1999 tys.	46	25	12	13	2	3	187
2000 tys. i powyżej	31	17	18	20	8	7	197
Ocena własnych war. mater.							
Złe	73	17	3	4	1	1	523
Średnie	47	27	12	8	1	5	534
Dobre	16	19	17	27	15	6	149
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	56	23	8	8	5	1	93
Raz w tygodniu	54	25	8	9	2	3	685
Kilka razy w roku	58	18	8	8	2	5	307
W ogóle nie uczestniczy	46	14	15	11	9	5	122
Ocena kier. rozrw. syt. w kraju							
Dobry kierunek	38	21	14	17	7	2	230
Zły kierunek	62	21	7	5	2	4	748
Trudno powiedzieć	45	27	10	13	2	4	230

Tabela 4. Czy w ciągu ostatniego roku miał(a) Pan(i) jakieś trudności w uiszczeniu opłat za mieszkanie, dom? (%)

	Nigdy	Czasem	Często	Liczba osób
Ogółem	68	21	11	1064
Płeć				
Mężczyźni	71	21	9	482
Kobiety	66	21	13	581
Wiek				
do 24 lat	68	18	14	113
25-34	66	25	9	199
35-44	61	24	15	248
45-54	64	25	11	162
55-64	78	13	10	193
65 lat i więcej	77	17	6	149
Miejsce zamieszkania				
Wieś	75	18	7	356
Miasto do 20 tys.	64	23	12	135
od 21 do 100 tys.	64	22	14	214
101-500 tys.	61	24	15	210
501 tys. i więcej mieszk.	73	17	11	150
Region				
Północny	65	17	18	122
Zachodni	58	28	14	119
Środkowozachodni	70	23	8	144
Środkowy	76	13	10	225
Wschodni	69	24	6	120
Południowo-wschodni	69	24	7	163
Południowo-zachodni	65	20	15	172
Wykształcenie				
Podstawowe	68	19	12	426
Zasadnicze zawodowe	67	23	11	259
Średnie	68	20	12	289
Wyższe	74	22	4	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	63	33	4	75
Prac. umysł. niż. szczebla	74	19	7	80
Pracownicy fiz.- umysł.	80	14	6	44
Robotnicy wykwalifikowani	60	23	17	104
Robotnicy niewykwalifik.	68	22	9	63
Rolnicy	73	19	8	79
Prywatni przedsiębiorcy	77	13	10	39
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	72	18	11	359
Uczniowie i studenci	62	24	15	30
Bezrobotni	60	22	18	98
Gospodynie domowe i inni	62	24	13	88
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys. zł	46	31	24	98
500 tys. - 999 tys.	62	23	15	303
1000 tys. - 1499 tys.	65	24	10	284
1500 tys. - 1999 tys.	80	14	6	174
2000 tys. i powyżej	85	12	3	183
Ocena własnych war. mater.				
Złe	52	27	21	464
Średnie	80	16	4	471
Dobre	85	14	1	127
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	62	28	10	82
Raz w tygodniu	72	19	8	591
Kilka razy w roku	65	23	12	283
W ogóle nie uczestniczy	60	17	23	107
Ocena kier. rozw. syt. w kraju				
Dobry kierunek	68	23	10	201
Zły kierunek	67	20	13	651
Trudno powiedzieć	74	20	6	212

Tabela 5. Czy w ciągu ostatniego roku miał(a) Pan(i) jakieś trudności w uiszczeniu opłat za gaz, elektryczność?

(%)

	Nigdy	Czasem	Często	Liczba osób
Ogółem	66	23	11	1174
Płeć				
Mężczyźni	69	22	9	532
Kobiety	63	25	12	641
Wiek				
do 24 lat	67	18	15	131
25-34	61	31	8	216
35-44	65	23	12	264
45-54	64	24	12	176
55-64	69	20	11	213
65 lat i więcej	69	22	9	173
Miejsce zamieszkania				
Wieś	63	27	9	451
Miasto do 20 tys.	59	26	15	135
od 21 do 100 tys.	66	21	13	223
101-500 tys.	67	22	12	211
501 tys. i więcej mieszk.	77	16	7	153
Region				
Północny	63	22	15	140
Zachodni	67	20	13	119
Środkowozachodni	60	33	7	179
Środkowy	71	20	10	236
Wschodni	64	28	8	135
Południowo-wschodni	68	24	9	190
Południowo-zachodni	66	18	16	176
Wykształcenie				
Podstawowe	62	25	13	484
Zasadnicze zawodowe	66	24	10	291
Średnie	70	20	10	306
Wyższe	75	23	3	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	68	26	6	83
Prac.umysł.niż.szczebla	74	20	6	85
Pracownicy fiz.- umysł.	69	24	7	48
Robotnicy wykwalifikowani	62	24	14	108
Robotnicy niewykwalifik.	67	23	9	69
Rolnicy	63	27	10	102
Prywatni przedsiębiorcy	92	2	6	39
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	66	22	11	406
Uczniowie i studenci	64	22	14	30
Bezrobotni	59	23	18	106
Gospodynie domowe i inni	56	34	9	92
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	43	33	23	121
500 tys. - 999 tys.	56	31	13	346
1000 tys. - 1499 tys.	63	27	10	315
1500 tys. - 1999 tys.	77	15	8	180
2000 tys. i powyżej	90	7	3	188
Ocena własnych war. mater.				
Złe	52	30	19	515
Średnie	74	20	6	519
Dobre	88	12	0	138
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	61	28	12	91
Raz w tygodniu	66	24	10	667
Kilka razy w roku	67	23	10	300
W ogóle nie uczestniczy	62	18	19	116
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	69	21	11	221
Zły kierunek	62	25	13	727
Trudno powiedzieć	75	21	4	225